

Analýza

účasti malých a stredných podnikov v 7RP

Autor:

Ing. Ivan FILUS, BIC Bratislava

August 2013

BIC
Bratislava
spol. s r.o.

Obsah

1	ÚVOD DO ANALÝZY	5
2	MALÉ A STREDNÉ PODNIKY V 7. RÁMCOVOM PROGRAME	6
2.1	7. RÁMCOVÝ PROGRAM EÚ PRE VÝSKUM A VÝVOJ TECHNOLÓGIÍ	6
2.2	POZÍCIA MSP V 7.RP.....	7
2.2.1	Špecifické aktivity Výskum v prospech MSP	8
3	VÝSLEDKY MSP NA ÚROVNI EÚ	10
4	ÚČASŤ SLOVENSKÝCH MSP V 7.RP	13
4.1	POROVNANIE ÚČASTI SLOVENSKÝCH MSP S OSTATNÝMI KRAJINAMI	13
4.2	REGIONÁLNA ANALÝZA ÚČASTI MSP V 7.RP	14
4.3	VÝSLEDKY SLOVENSKÝCH MSP V 7.RP	16
4.3.1	Súhrnná štatistika.....	16
4.3.2	Úspešné slovenské MSP.....	16
4.3.3	Zoznam projektov MSP podľa priorít 7.RP.....	18
4.3.4	Úspešnosť slovenských MSP podľa tematických priorít.....	21
4.4	ZHODNOTENIE ÚČASTI MSP	22
4.4.1	Celková účasť slovenských MSP v 7.RP.....	22
4.4.2	Účasť slovenských MSP v tematických prioritách.....	23
4.4.3	Účasť slovenských MSP v projektoch PPP.....	24
4.4.4	Účasť slovenských MSP v projektoch Marie Curie	24
4.4.5	Účasť slovenských MSP v projektoch "Výskum v prospech MSP".....	25
4.4.6	Vysoký podiel slovenských MSP v projektoch 7.RP v porovnaní s EÚ	25
5	MSP V PROGRAME HORIZONT 2020	27
5.1	ÚVOD DO PROGRAMU HORIZONT 2020	27
5.2	ZAMERANIE NA PRIEMYSEL	28
5.3	NOVÝ NÁSTROJ PRE MSP	28
5.4	PODPORA PRE VÝSKUMNÉ MALÉ A STREDNÉ PODNIKY.....	29
5.5	FINANČNÉ NÁSTROJE PRE MALÉ A STREDNÉ PODNIKY.....	29
6	ODPORÚČANIA PRE ÚSPECH SLOVENSKÝCH MSP V PROGRAME HORIZONT 2020	32

Zoznamy grafov a tabuliek

ZOZNAM GRAFOV

Graf 1: Štruktúra 7. rámcového programu.	6
Graf 2: Podiel príspevku EÚ pre MSP - pre každú tému v rámci programu Spolupráca (2007-2011)	10
Graf 3: Vývoj podielu rozpočtu pre MSP po dobu 48 mesiacov (kumulatívne). Obdobie: január 2008 - december 2012	11
Graf 4: Percentuálny podiel projektov v programe Spolupráca, ktoré sú koordinované MSP	11
Graf 5: Priemerný počet účastníkov na projekt a tému - porovnanie so všetkými účastníkmi	12
Graf 6: Percento príspevku Európskej komisie z programu Spolupráca pre MSP (2007-2011) v členských krajinách (EU-15)	13
Graf 7: Percento príspevku Európskej komisie z programu Spolupráca pre MSP (2007-2011) v nových členských krajinách (EU-12)	13
Graf 8: Regionálna distribúcia príspevku EK v podpísaných kontraktov k 1.4.2011 v programe Spolupráca ako percento príspevku pre MSP	14
Graf 9: Počet účastí MSP v schválených projektoch podľa jednotlivých regiónov na základe sídla spoločnosti.15	
Graf 10: Podiel zazmluvnených prostriedkov MSP podľa jednotlivých regiónov na základe sídla spoločnosti....	15
Graf 11: Počet účastníkov - MSP v uzavretých zmluvách podľa tematickej priority.	21
Graf 12: Zazmluvnené finančné prostriedky (príspevok Európskej komisie) pre MSP v uzavretých zmluvách podľa tematickej priority	21
Graf 13: Rozdelenie zazmluvnených projektov pre MSP za obdobie 2007-2013 podľa účastí MSP (vľavo) a podľa príspevku EK na MSP v SR (vpravo).	22
Graf 14: Priemerná výška príspevku EK na jedného účastníka – slovenský MSP podľa jednotlivých tematických oblastí v tis. eur.....	23
Graf 15: Rozdelenie finančných prostriedkov podľa tematických oblastí programu Spolupráca.....	23
Graf 16: Celkový príspevok pre slovenské firmy v PPP projektoch v mil. eur.....	24
Graf 17: Celkový príspevok pre slovenské firmy v projektoch MCA v mil. eur	25

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1: Zoznam úspešných malých a stredných podnikov v 7.RP vo všetkých programoch	16
Tabuľka 2: Zoznam úspešných projektov malých a stredných podnikov v 7.RP podľa priorit 7.RP	18
Tabuľka 3: Pripravované finančné nástroje pre MSP na obdobie 2014-2020.....	31

1 Úvod do analýzy

Analýza účasti malých a stredných podnikov (MSP) v 7. rámcovom programe EÚ pre výskum, vývoj technológií a demonštračné aktivity (7.RP) sa venuje zmapovaniu aktuálnej situácie, podmienok, výsledkov a možností v súčasnom programovacom období 2007-2013 a výhľadom, plánom a odporúčaniami pre úspech slovenských firiem v budúcom programe Horizont 2020 (2014-2020).

V 7.RP sa zúčastňuje aspoň jeden MSP v 73% grantových dohôd. Až 10% projektov je koordinovaných malým a stredným podnikom. V celom programe 7.RP tvoria 13 800 z takmer 79 000 účastí malé a stredné podniky. Priemerná výška príspevku EÚ dosiahla 250 000 eur na jeden MSP. Individuálne účasti MSP predstavujú 9 400 zo 20 100 individuálnych organizácií, ktoré sa zúčastňujú 7.RP. V 7.RP sa Európska komisia (EK) zaviazala alokovať 15% prostriedkov tematických oblastí programu Spolupráca pre MSP. Na základe hodnotenia z roku 2012 sa EK tento cieľ podaril dosiahnuť a celkový objem financií z programu Spolupráca pre MSP dosiahol 15,3%, teda 2,407 mld. eur.

Za obdobie od januára 2007 do februára 2013 bolo na projekty s účasťou MSP zazmluvnených **54 projektov v rámci 71 podpísaných zmlúv**, z čoho sa slovenské firmy ujali piatich koordinácií projektov. Priemerný počet MSP na projekt je 1,5, celkový rozpočet pre slovenské MSP bol zazmluvnený vo výške 21,12 mil. eur a **celkový príspevok zo strany EK dosiahol 15,94 mil. eur**, pričom priemerná úroveň financovania pre MSP bola 75,5%. Zaujímavosťou Slovenskej republiky je, že **päť najúspešnejších firiem získalo 20 účastí (25% všetkých účastí MSP) a 7,44 mil. eur (47% z celkového príspevku pre MSP)**.

Analýza sa zameriava na nasledovné štyri oblasti:

- **Malé a stredné podniky v 7. rámcovom programe**, ktorá opisuje najvýznamnejší nástroj EÚ na koordináciu a podporu výskumu a vývoja technológií v období 2007-2013, pozíciu MSP v ňom a špecifické oblasti navrhnuté na podporu výskumu vo firmách a pre firmy.
- **Výsledky MSP na úrovni EÚ** opisujú stav a výsledky MSP v prvých rokoch fungovania 7.RP najmä na základe 8. správy o stave MSP v 7.RP, ktorá mapuje obdobie 2007-2012.
- **Účasť slovenských MSP** porovnáva výsledky slovenských a európskych MSP, analyzuje regionálnu úspešnosť a venuje sa opisu výsledkov našich firiem v tematických oblastiach, projektoch verejno-súkromného partnerstva, subkontraktačného výskumu pre MSP a tiež uvádza zoznam prijímateľov európskeho grantu zo 7.RP podľa počtu projektov a pridelených financií.
- Ďalšia kapitola sa venuje novému rámcovému programu pre výskum a inovácie a **MSP v programe Horizont 2020**, ktorý nahradí súčasný 7.RP a zároveň po prvýkrát v rámci jedného programu prepojí výskum a inovácie. Je tu opísaný nový nástroj pre MSP a možnosti pre výskumné i nevýskumné MSP.
- Záverečná kapitola prináša najdôležitejšie **odporúčania pre úspech slovenských MSP v programe Horizont 2020** z pohľadu autora.

Analýza vychádza z oficiálnych podkladov Európskej komisie:

- správy o účasti MSP v 7.RP a monitorovacie správy 7.RP zverejnené EK,
- databáza EK monitorujúca podané a odsúhlasené projekty - ECORDA,
- tlačové správy a ďalšie oficiálne vyhlásenia EK o 7.RP a Horizonte 2020,

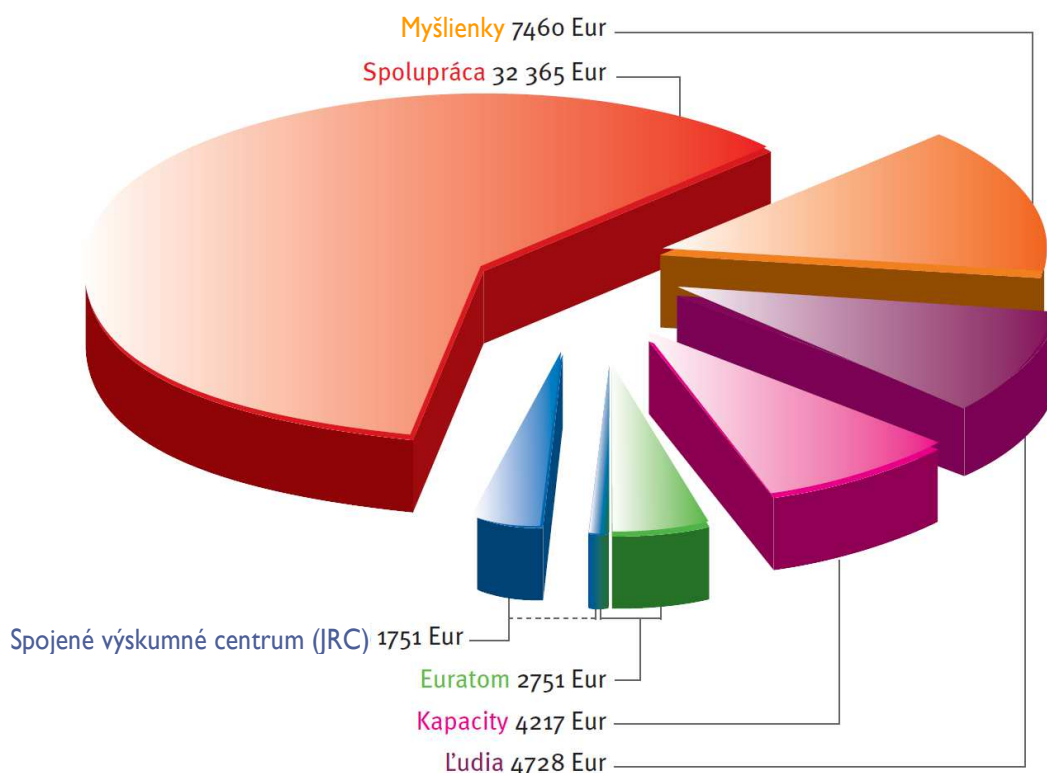
ktoré sú doplnené o grafické a tabuľkové spracovanie výsledkov, vrátane komentárov a odporúčaní autora.

2 Malé a stredné podniky v 7. rámcovom programe

2.1 7. rámcový program EÚ pre výskum, technický rozvoj a demonštračné činnosti

Siedmy rámcový program EÚ pre výskum, technický rozvoj a demonštračné činnosti (7.RP) je hlavný nástroj Európskeho spoločenstva na financovanie výskumu a vývoja technológií v Európe naplánovaný na obdobie 2007-2013 s rozpočtom 50,5 mld. eur. Siedmy rámcový program tvoria štyri špecifické programy (Spolupráca, Myšlienky, Ľudia a Kapacity), pričom je doplnený o aktivity Spojeného výskumného centra a špecifického programu jadrového výskumu Euratom.

Graf 1: Štruktúra 7. rámcového programu. Zdroj: Európska komisia¹

Program "Spolupráca" predstavuje viac ako polovicu rozpočtu 7.RP a zameria sa na podporu spolupráce medzi univerzitami, priemyslom, výskumnými centrami a verejnými organizáciami v rámci projektov s cieľom získania vedúceho postavenia EÚ vo vybraných desiatich vedeckých a technologických oblastiach:

1. Zdravie (HEALTH)
2. Potraviny, poľnohospodárstvo, rybné hospodárstvo a biotechnológia (KBBE)
3. Informačné a komunikačné technológie (ICT)
4. Nanovedy, nanotechnológie, materiály a nové výrobné technológie (NMP)
5. Energia (ENERGY)

¹ <http://ec.europa.eu/research/participants/portal/download?docId=30049>

6. Životné prostredie, vrátane klimatických zmien (ENV)
7. Doprava, vrátane letectva (TRANSPORT)
8. Sociálno-ekonomické a humanitné vedy (SSH)
9. Bezpečnosť (SEC)
10. Vesmír (SPACE)

Program "Myšlienky" je zameraný na podporu základného výskumu v Európe a realizuje sa prostredníctvom Európskej rady pre výskum (European Research Council - ERC), ktorá zaručuje vysokú mieru autonómie pre prelomové vedecké bádanie na najvyššej úrovni s využitím najlepších vedeckých pracovníkov Európy. Program Myšlienky sa zameriava na posilnenie konkurencieschopnosti Európy tým, že pomáha získavať a udržiavať najtalentovanejších vedcov podporou výskumu s vysokým rizikom a veľkým dopadom, a podporou vedeckého výskumu svetovej úrovne v nových, objavujúcich sa oblastiach.

V rámci programu "**Ľudia**" sú podporovaní talentovanejší jednotlivci, aby sa stali výskumnými pracovníkmi; podporuje sa konvergencia metód a možností odborného vzdelávania výskumných pracovníkov; zabezpečuje sa, aby európski výskumní pracovníci ostali v Európe, alebo aby sa do Európy vrátili; uľahčuje sa prechod výskumných pracovníkov z verejnoprávnych do súkromných výskumných inštitúcií a naopak; realizuje snaha do Európy prilákať výskumných pracovníkov z celého sveta.

Program "Kapacity" je zameraný na optimalizovanie využívania a rozvoja výskumných infraštruktúr pri súčasnom zlepšovaní inovatívnej kapacity malých a stredných podnikov ako prínosov z výskumu. Tento program je koncipovaný ako podpora výskumne zameraných regionálnych klastrov a súčasne na odblokovanie výskumného potenciálu v konvergenčných a najvzdialenejších regiónoch EÚ. Podpora sa poskytuje pre horizontálne akcie a opatrenia, zdôrazňujúce medzinárodnú spoluprácu. Program "Kapacity" pôsobí v siedmych širokých oblastiach:

- Výskumné infraštruktúry
- Prínosy výskumu pre priemysel a pre MSP
- Znalostné regióny
- Výskumný potenciál
- Veda v spoločnosti
- Podpora pri príprave koherentných stratégií rozvoja
- Špecifické aktivity medzinárodnej spolupráce

2.2 Pozícia MSP v 7.RP

Malé a stredné podniky (MSP) sú ťažiskom európskeho priemyslu. Mali by byť základnou súčasťou inovačného systému a v reťazci transformácie znalostí do nových výrobkov, postupov a služieb. Európske MSP čelia narastajúcej konkurencii nielen v rámci vnútorného, ale aj celosvetového trhu a potrebujú preto zlepšiť svoje znalosti a zintenzívniť výskum, rozšíriť využívanie výskumu, rozšíriť svoje obchodné aktivity na väčšie trhy a dať svojim znalostným sieťam medzinárodný rozmer. Väčšina

aktivít členských štátov súvisiacich s MSP nie je zameraná na podporu nadnárodnej spolupráce v oblasti výskumu a prenosu technológií. Akcie na úrovni EÚ sú potrebné na doplnenie a zvýšenie vplyvu vnútroštátnych a regionálnych aktivít. Okrem nižšie uvedených akcií sa v siedmom rámcovom programe poskytuje podpora a pomoc pre účasť MSP s prihliadnutím na ich potreby.

Európska komisia už dlhodobo kladie MSP na preferenčnú pozíciu účastníkov rámcových programov pre výskum a vývoj. Malé a stredné podniky majú svoje nezastupiteľné miesto v troch základných programoch 7.RP:

- **Program Spolupráca** - v tematických výskumných a demonštračných projektoch a projektoch verejno-súkromného partnerstva (PPP). Projekty tohto programu sú určené firmám s výskumnými tímami, ako aj podnikom, ktoré technológie využívajú vo výrobnom procese.
- **Program Ľudia** - najmä prostredníctvom schém partnerstiev medzi akademickými a výskumnými organizáciami (IAPP), resp. tematickými sieťami pre stážistov (ITN).
- **Program Kapacity**, v ktorom EK navrhla program pre priemyselné firmy, ktoré potrebujú inovovať, ale nemajú dostatočné vlastné kapacity na výskum a vývoj. V projektoch typu „Výskum v prospech MSP“ si tieto firmy môžu objednať dodávku technológie alebo výskumné služby na kľúč od renomovaných výskumných pracovísk.

2.2.1 Špecifické aktivity Výskum v prospech MSP

Pre firmy (najmä výrobné), ktoré nemajú dostatočné interné kapacity pre výskum a vývoj nových technológií, pripravila Európska komisia špecifickú schému "Výskum v prospech MSP", kde si malé a stredné podniky môžu nové technológie objednať u externých dodávateľov (poskytovateľov služieb výskumu a vývoja). V rámci tejto schémy sú podporené dva druhy projektov:

- výskum pre MSP,
- výskum pre asociácie.

Výskum pre MSP

Cieľom tejto oblasti je podporovať inovačnú kapacitu európskych MSP, ako aj ich prínos k rozvoju výrobkov vytvorených modernými technológiami a s nimi súvisiacich trhov. Deje sa tak podporou pri využívaní externých služieb v oblasti výskumu, zvyšovaním výskumného úsilia, rozširovaním ich sietí, lepším využívaním výsledkov výskumu, ako aj a získavaním technologického know-how na preklopenie medzery medzi výskumom a inováciou.

Uskutočňujú sa osobitné akcie na podporu MSP alebo združení MSP, ktoré potrebujú využívať externé služby v oblasti výskumu: najmä nízko až priemerne technicky vybavených MSP s malou alebo žiadnou výskumnou kapacitou. MSP s intenzívnym výskumom sa môžu zúčastniť ako poskytovatelia výskumných služieb, alebo môžu využívať externé služby v oblasti výskumu na doplnenie svojej základnej výskumnej kapacity. Tieto akcie sa uskutočňujú vo všetkých oblastiach vedy a techniky prostredníctvom prístupu zdola nahor. Akcie zahŕňajú podporu demonštračných a iných činností na uľahčenie využívania výsledkov výskumu, pričom sa zabezpečuje komplementárnosť s programom pre konkurencieschopnosť a inováciu. Pri hodnotení návrhov projektov sa náležite zohľadní očakávaný ekonomický vplyv na MSP.

Systém "Výskum pre MSP" (Research for SMEs) je zameraný na nízko až priemerne technicky vybavené MSP s malou alebo žiadnou výskumnou kapacitou, ale tiež na MSP s intenzívnym výskumom, ktoré potrebujú využívať externé služby v oblasti výskumu na doplnenie svojej základnej výskumnej kapacity.

Tento systém podporuje malé skupiny inovačných MSP pri riešení spoločných alebo doplnkových technologických problémov. Projekty, ktoré sú relatívne krátkodobé, musia byť zamerané na inovačné potreby MSP, ktoré využívajú externé služby v oblasti výskumu od poskytovateľov výskumu a technického rozvoja, a musia byť pre dotknuté MSP jasne využiteľné.

Výskum pre asociácie

Systém "Výskum pre združenia MSP" (Research for SME Associations) sa zameriava na združenia MSP, ktoré zvyčajne lepšie poznajú alebo identifikujú spoločné technické problémy svojich členov, konajú v ich mene a podporujú šírenie a využívanie výsledkov.

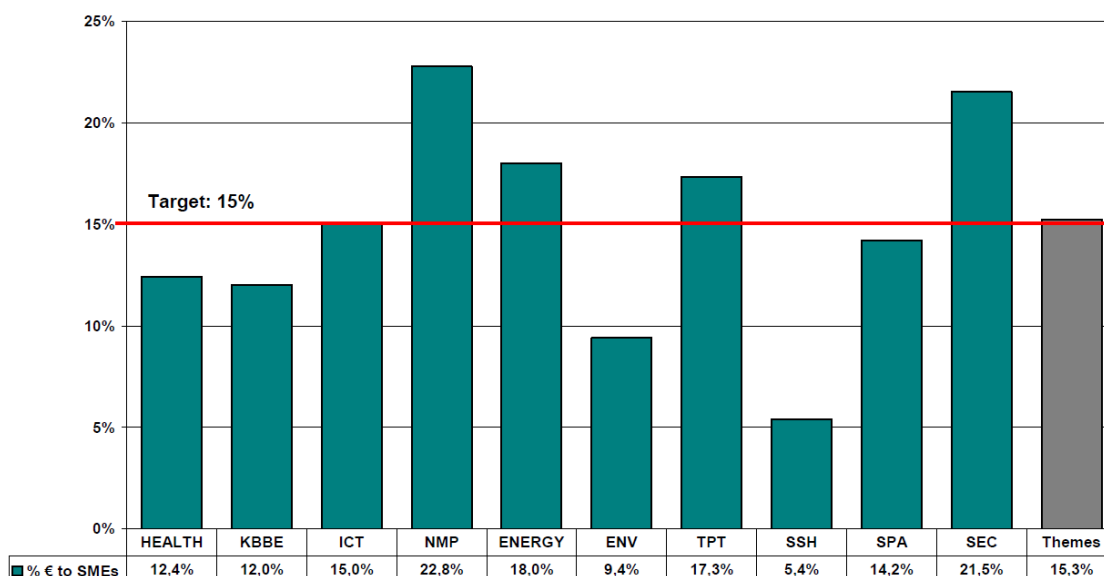
Tento systém podporuje združenia MSP pri vyvíjaní technických riešení problémov veľkých zoskupení MSP v konkrétnych priemyselných odvetviach alebo segmentoch hodnotového reťazca. Deje sa tak prostredníctvom potrebného výskumu, napr. na vypracovanie európskych noriem a štandardov, alebo splnenie týchto noriem a štandardov, a splnenie regulačných požiadaviek v oblastiach, ako je ochrana zdravia, bezpečnosť a životné prostredie. Projekty môžu trvať niekoľko rokov. Tieto projekty musia viesť združenia MSP, ktoré využívajú externé služby v oblasti výskumu od poskytovateľov výskumu a technického rozvoja v prospech ich členov, a musí byť do nich zapojené väčšie množstvo MSP.

3 Výsledky MSP na úrovni EÚ

Na základe 8. správy o účasti MSP v 7.RP² sa až v 73% grantových dohôd zúčastňuje aspoň jeden MSP. Z toho 10% projektov je koordinovaných malým a stredným podnikom. Priemerný príspevok EÚ v tematických výskumných projektoch je 270 000 eur pre jeden MSP.

V 7.RP sa Európska komisia zaviazala alokovať 15% prostriedkov tematických oblastí programu Spolupráca pre MSP. Na základe 8. správy o účasti MSP v 7.RP sa jej tento cieľ podaril dosiahnuť a celkový objem financií z programu Spolupráca pre MSP dosiahol 15,3%, teda 2,407 mld eur.

Graf 2: Podiel príspevku EÚ pre MSP - pre každú tému v rámci programu Spolupráca (2007-2011), Zdroj: Európska komisia

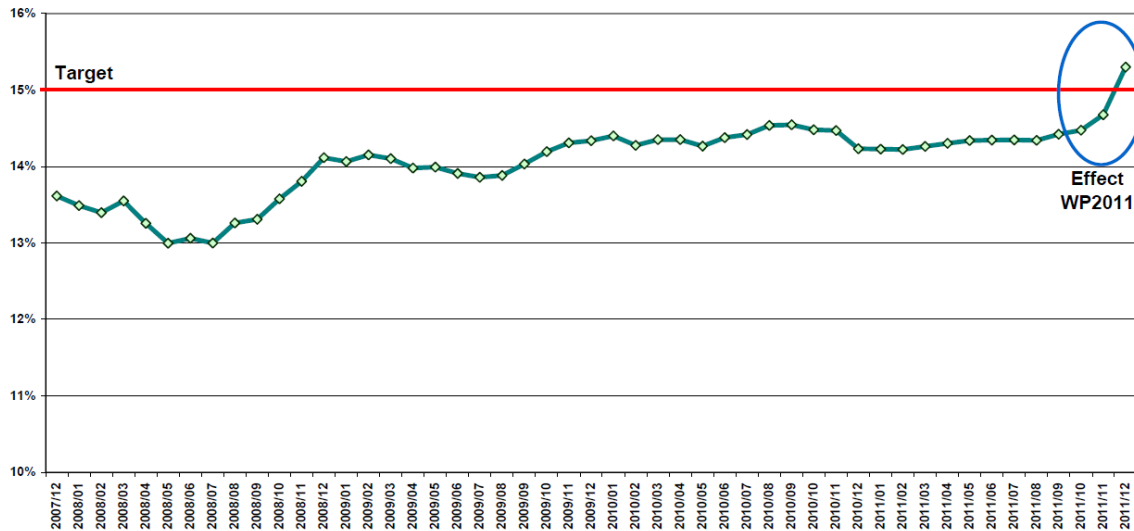

Na **Grafe 2** je možné vidieť rozsah finančných prostriedkov, ktoré sú zazmluvnené v projektoch desiatich tematických priorít pre MSP. Je zrejme, že menšie firmy sú najaktívnejšie v tradičných technologických odvetviach ako sú ICT, NMP, ENERGY, SEC. Najvyšší podiel dosahuje oblasť NMP, kde boli okrem tradičných projektov spustené aj špecifické projekty CP-SME (kolaboratívny výskum s malými a strednými podnikmi), ktoré v podmienkach účasti vyžadovali širšiu participáciu MSP.

Graf 3 zobrazuje vývoj rozpočtu (alokácií pre MSP) za prvé štyri roky 7.RP. Po oscilácii účasti MSP okolo 13-14% konečne zaznamenala EK ako efekt pracovných programov z roku 2011 zvýšenie účasti MSP a dosiahnutie stanoveného cieľa - 15%. Pracovné programy 2011 (WP 2011) podporili okrem vyššie spomenutých projektov CP-SME aj intenzívnejší nástup projektov súkromno-verejného partnerstva - public-private partnerships (PPP) v troch oblastiach: Energeticky efektívne budovy – Energy Efficient Buildings (EEB), Továrne budúcnosti – Factories of the Future (FoF) a Zelené autá – Green Cars (GC). Projekty PPP boli zavedené ako nástroj na obnovu priemyslu v celosvetovej hospodárskej kríze a súčasne nástroj spolupráce priemyslu a akademických organizácií na vývoji nových komerčne zaujímavých technológií v priemyselných podmienkach. Projekty PPP sa realizovali ako spoločné výzvy tematických priorít, najmä ICT, NMP, ENERGY, ENV a TRANSPORT.

² http://ec.europa.eu/research/sme-techweb/pdf/sme_participaton_in_fp7_2007_2011_full_report.pdf

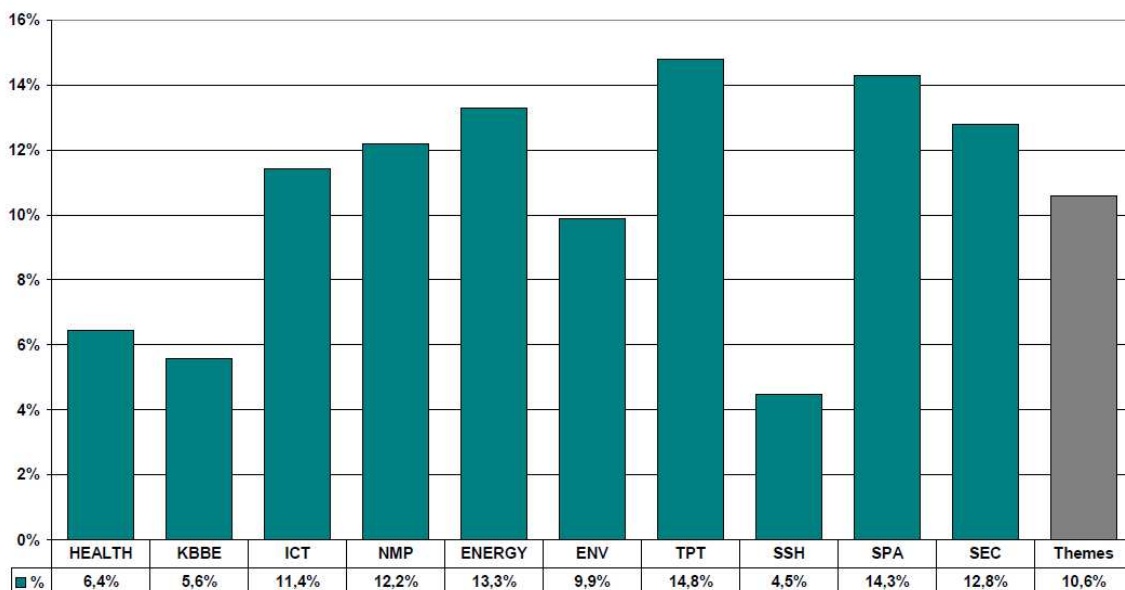
Graf 3: Vývoj podielu rozpočtu pre MSP počas 48 mesiacov (kumulatívne). Obdobie: január 2008 - december 2012, Zdroj: Európska komisia

V celom programe 7.RP, vrátane Výskum v prospech malých a stredných podnikov (program Kapacity) a aktivít Marie Curie (stážové a kariérne projekty pre rozvoj ľudských zdrojov vo výskume programu Ľudia), 13 800 z takmer 79 000 z účasť sú malé a stredné podniky. Priemerná výška príspevku EÚ dosiahla 250 000 eur za celý 7.RP. Individuálne účasti MSP predstavujú 9 400 z 20 100 individuálnych organizácií, ktoré sa zúčastňujú 7.RP.

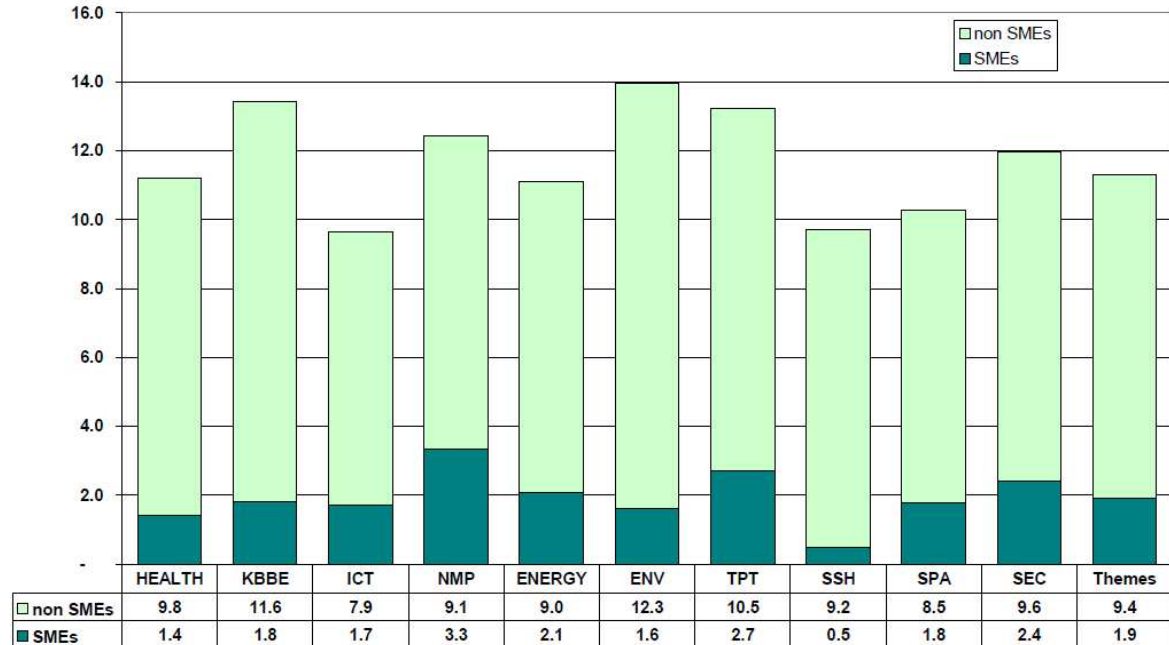
Dôležitá je aj **úloha MSP pri koordinácii projektov**. Vyše 10% všetkých projektov v programe Spolupráca je koordinuje malý a stredný podnik.

Graf 4: Percentuálny podiel projektov v programe Spolupráca, koordinovaných MSP
Zdroj: Európska komisia

Analýza priemerného počtu účastníkov v projektoch tematických priorít programu Spolupráca ukazuje, že projekt je realizovaný 11 účastníkmi, z ktorých sú aspoň dva MSP.

Graf 5: Priemerný počet účastníkov na projekt a tému - porovnanie so všetkými účastníkmi, Zdroj: Európska komisia

Pre takmer 7000 účastí malých a stredných podnikov v 7. rámcovom programe je k dispozícii NACE kód. Z hľadiska **sektorovej analýzy** bolo 51 NACE kódov zoskupených do šiestich hlavných oblastí činnosti:

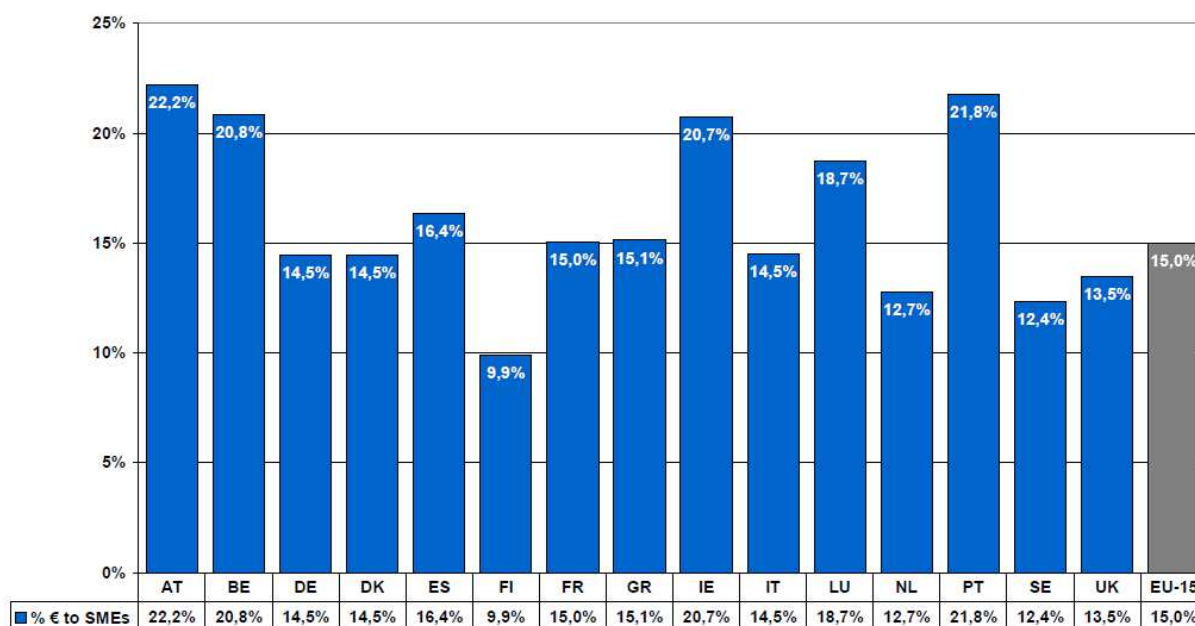
1. **Výskumné MSP (29%)** - malé a stredné podniky s kódmi 73.1 alebo 73.2 (čo znamená "Výskum a vývoj v oblasti ...") - sú aktívne vo všetkých desiatich tematických prioritách, pričom obzvlášť výnimočné zastúpenie (30-60%) majú v oblastiach SSH, HEALTH, KBBE, ENERGY, SPA a TPT (TRANSPORT);
2. **Výrobný sektor** je neprekvapivo najaktívnejší v oblasti NMP. Tento sektor však pôsobí vo všetkých témach, s výnimkou SSH, s celkovým podielom 19% v desiatich témach.
3. **IKT sektor (20%)**: počítačové a súvisiace činnosti, vrátane telekomunikácií. Okrem veľmi vysokého podielu malých a stredných podnikov v rámci témy IKT (43%), má sektor IKT tiež dobré zastúpenie v téme Bezpečnosť (30%). Iba v oblastiach SSH a ENEREG sú IKT firmy menej aktívne. V priemere 20% malých a stredných podnikov sú z odvetvia IKT.
4. **Sektor služieb (24%)**, ktorý zahŕňa všetky činnosti poskytovania služieb s výnimkou poradenských služieb. Táto oblasť zahŕňa veľkoobchod a maloobchod, opravu motorových vozidiel, motocyklov, lodí, tovar pre osobné použitie a domácnosti; elektrickú energiu, plyn a vodu, dopravu, skladovanie a spoje, nehnuteľnosti a prenájom. Sektor služieb je veľmi aktívny v každej z desiatich tém (medzi 17 a 41%), väčšinou v SPA, SEC a ENV.
5. **Poradenstvo**. S celkovou účasťou 6% je sektor poradenstvo menej zastúpený.
6. **Kvartérny sektor**: zahŕňa vzdelávacie a zdravotné služby, boduje len s 2% účasťou, ale v programe v oblasti HEALTH a SSH majú MSP z tohto odvetvia účasť viac ako 6%.

4 Účast slovenských MSP v 7.RP

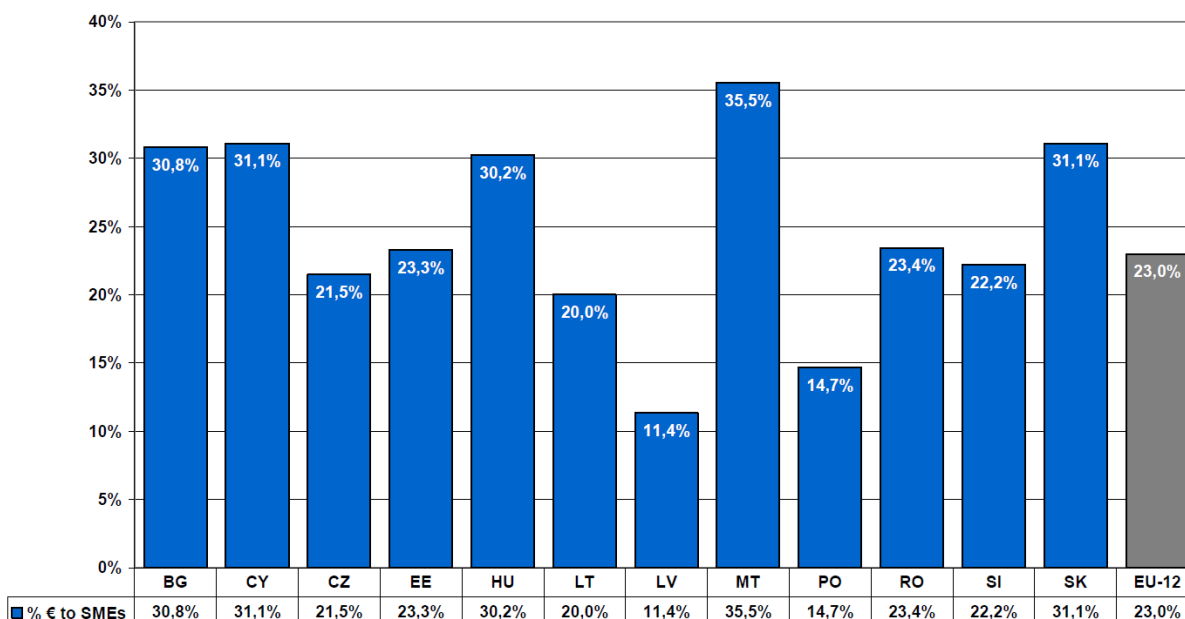
4.1 Porovnanie účasti slovenských MSP s ostatnými krajinami

Účast priemyselného sektora, resp. malých a stredných podnikov v 7.RP je na Slovensku možné považovať za veľmi dobrú. Výsledky účasti MSP v 7.RP predstavujú jedno z ojedinelých kritérií, v ktorom Slovenská republika dosahuje prvé priečky hodnotenia účasti.

Graf 6: Percento príspevku Európskej komisie z programu Spolupráca pre MSP (2007-2011) v členských krajinách (EU-15), Zdroj: Európska komisia

Graf 7: Percento príspevku Európskej komisie z programu Spolupráca pre MSP (2007-2011) v Nových členských krajinách (EU-12), Zdroj: Európska komisia

4.2 Regionálna analýza účasti MSP v 7.RP

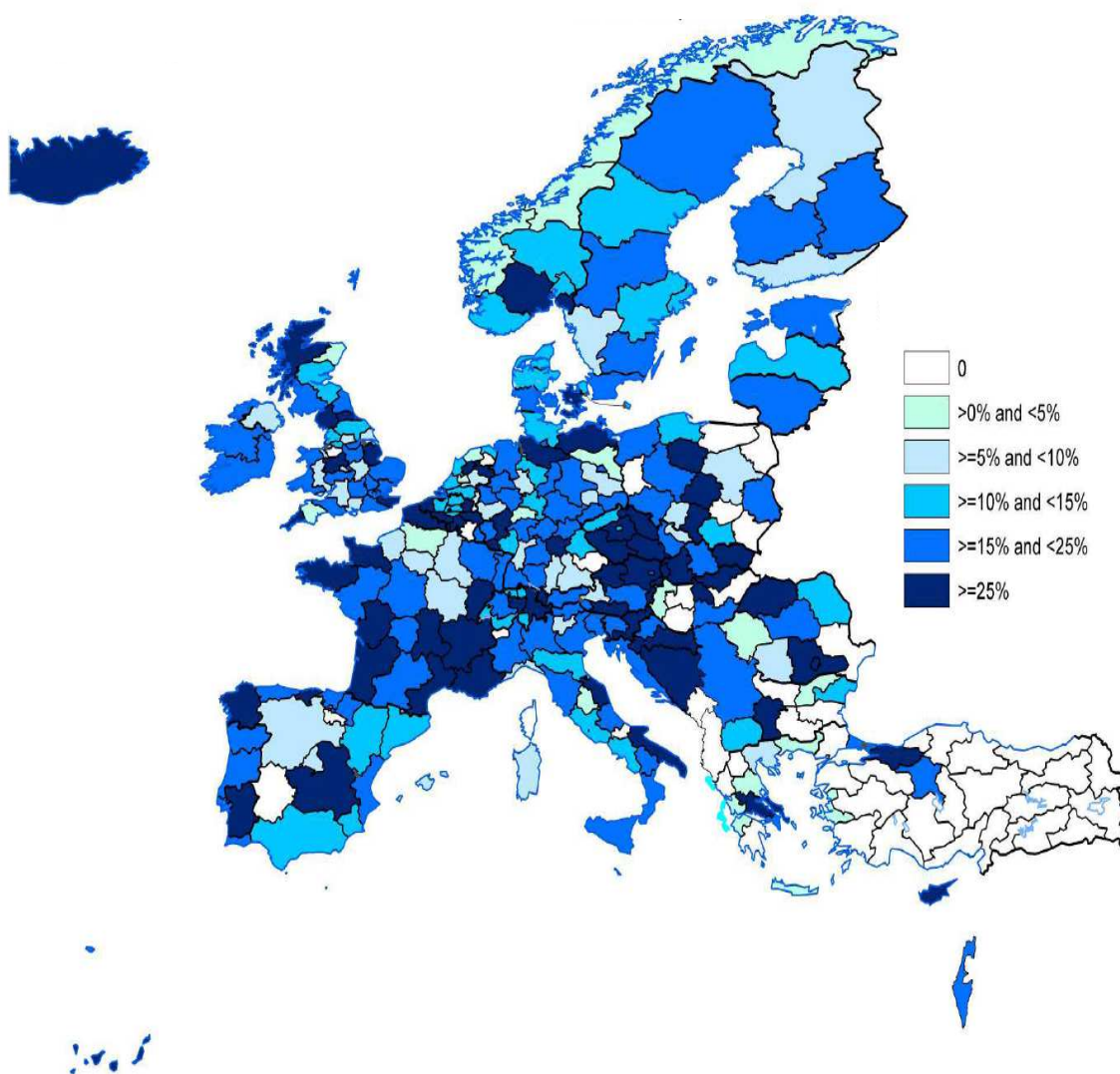
Ostatná dostupná analýza (Apríl 2011) o regionálnej aktivite MSP v 7.RP ukazuje, že Bratislavský, Západoslovenský a Východoslovenský región sú v účasti MSP výrazne aktívne.

Ako je zrejmé z Grafu 8 a nasledujúcich regionálnych analýz (Graf 9 a Graf 10), najvyššiu aktivitu vykazujú firmy so sídlom v Bratislavskom kraji, kde ich podiel na celkovom príspevku pre MSP dosahuje až 60%. Následne sa umiestnili Košický kraj (17%), Trnavský, Nitriansky a Žilinský kraj (zhodne po 6%), Trenčiansky kraj (4%), Prešovský kraj (1%). Banskobystrický kraj nemal v analyzovanom období žiadnu účasť MSP v 7.RP.

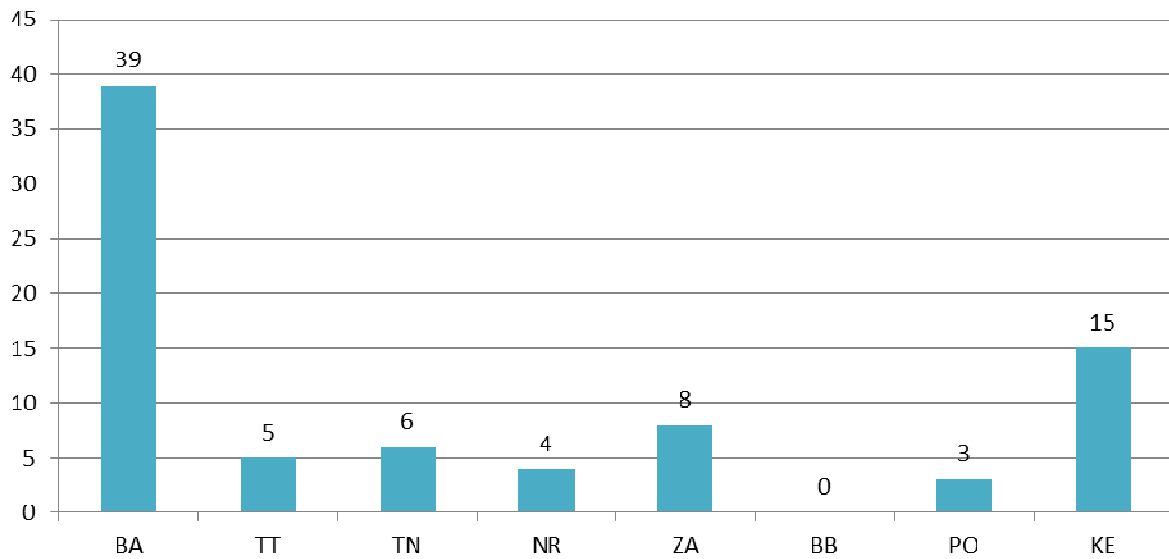
Podobný trend vykazujú aj výsledky SR za všetky typy organizácií (vrátane MSP). V Bratislavskom kraji je koncentrovaných vyše 60% prostriedkov Európskeho spoločenstva rozdelených v 7.RP.

V nasledujúcom období je potrebné nastaviť komplementárne zdroje financovania aj pre Bratislavský kraj (najmä zo štrukturálnych fondov na adekvátne využitie výskumných a priemyselných kapacít a zvýšenie efektivity financovania) podporiť regionálnu výkonnosť ďalších regiónov.

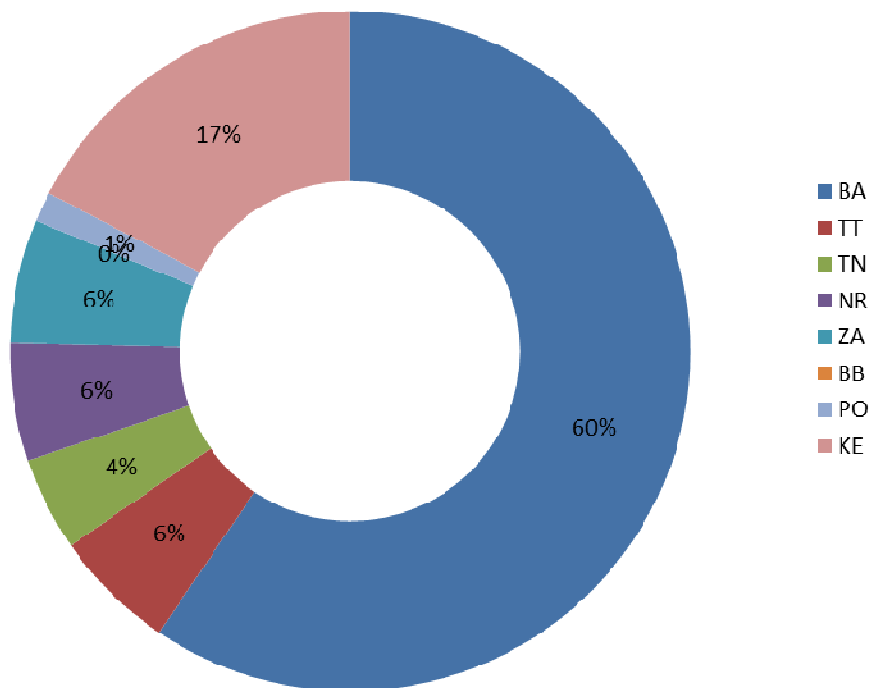
Graf 8: Regionálna distribúcia príspevku EK v podpísaných kontraktach k 1.4.2011 v programe Spolupráca ako percento príspevku pre MSP. Zdroj: Európska komisia

Graf 9: Počet účastí MSP v schválených projektech podľa jednotlivých regiónov na základe sídla spoločnosti.
 Zdroj: Európska komisia. Spracovanie: BIC Bratislava

Graf 10: Podiel zazmluvnených prostriedkov MSP podľa jednotlivých regiónov na základe sídla spoločnosti.
 Zdroj: Európska komisia. Spracovanie: BIC Bratislava

4.3 Výsledky slovenských MSP v 7.RP

4.3.1 Súhrnná štatistika

Za obdobie od januára 2007 do februára 2013 bolo zazmluvnených 54 projektov s nasledovnými kumulatívnymi ukazovateľmi:

- 71 podpísaných zmlúv na projekty s účasťou MSP,
- účasť 54 MSP - celkovo 80 účasť vrátane kumulovaných (viacnásobných) účasť,
- **5 koordinátorov,**
- priemerný počet MSP na projekt: 1,5,
- celkový rozpočet pre slovenské MSP: 21,12 mil. eur,
- celkový príspevok zo strany EK 15,94 mil. eur,
- priemerná úroveň financovania pre MSP: 75,5%,
- **päť najúspešnejších firiem získalo 20 účasť (25% všetkých účasť MSP) a 7,44 mil. eur (47% z celkového príspevku pre MSP).**

4.3.2 Úspešné slovenské MSP

Nasledujúca tabuľka obsahuje zoznam všetkých úspešných slovenských MSP (počet projektov a relevantný príspevok Európskeho spoločenstva na financovanie ich aktivít v projekte), ktoré vstúpili do dohody o grante na projekt 7.RP k februáru 2013.

Tabuľka 1: Zoznam úspešných malých a stredných podnikov v 7.RP vo všetkých programoch. Zdroj: ECORDA. Spracovanie: BIC Bratislava

Názov firmy	Počet projektov	Príspevok EK
ARDACO, a.s.	6	3 157 355,60
GEOHERMAL ANYWHERE, a.s.	2	1 346 840,00
INTERSOFT A.S.	5	1 071 374,00
ZŽS Výskumno-vývojový ústav Košice, a.s.	4	1 043 006,00
BROADBIT SLOVAKIA, s.r.o.	3	826 210,00
Výskumný ústav zvaračský - Priemyselný inštitút SR	2	605 550,00
NEMETSCHER ALLPLAN SLOVENSKO, s.r.o.	1	557 400,00
3R TECHNICS SLOVAKIA, s.r.o.	1	460 910,00
ENVIRONMENTAL INSTITUTE s.r.o.	2	452 625,70
GTVT s.r.o	2	401 499,00
ECOLAND, s.r.o.	1	363 120,00
CORINEX COMMUNICATIONS, a.s.	2	328 416,00
WORLD CONSULT, a.s.	1	320 480,00
PRVÁ ZVÁRAČSKÁ a. s.	2	276 628,30
HAMELN RDS, a.s.	1	275 734,43

Danubia Nanotech, s.r.o.	1	251 563,00
PAMIDA International, s.r.o.	1	235 855,00
PROGSEIS	1	217 959,00
SIRECO S.R.O.	1	217 900,90
SYNKOLA, S.R.O.	1	215 744,75
CEIT SK, s.r.o.	2	213 077,25
Inžinierska výpočtová spoločnosť Trnava s.r.o.	2	208 553,00
PAM-ak s.r.o.	1	200 671,00
ROBOTEC, s.r.o.	1	196 590,00
BIC Bratislava spol. s.r.o.	4	178 269,00
TAUSEC, s.r.o.	1	166 548,91
VIA MAGNA, s.r.o.	1	165 110,00
RNDr. Kamil Vrana, CSc. - HYDEKO-KV	1	155 000,00
KLF-ZVL MTK spol. s r.o.	1	145 389,00
ELFA s.r.o.	1	141 762,00
KIOS s.r.o.	1	138 960,00
Centrum rozvoja záhradníctva, spol. s r.o.	1	136 340,00
Ing. Jan Šestina – SETA	1	126 842,00
SAE-AUTOMATION, s.r.o	1	122 700,00
POWERTEC, s.r.o.	1	112 838,00
CLINICAL RESEARCH, a.s.	1	100 000,00
Výskumný ústav chemických vlákien, a.s.	1	90 270,00
EDIS (Výskumné a vývojové družstvo pre elektronické digitálne systémy)	1	90 035,83
Allied Communications, s.r.o.	1	80 721,22
WEASTRA, s.r.o.	1	74 832,00
HIGHCHEM ltd.	1	72 800,00
Monika Gotsová	1	70 283,00
Štátne lesy Tatranského národného parku	1	67 195,00
RNDr. Peter Mederly - REGIOPLAN	1	64 681,00
Výskumný ústav dopravný	1	49 040,00
SUISSE EXPERTS, s.r.o.	1	47 405,45
QUERCUS s.r.o.	1	43 121,00
CORDIA, a.s.	1	33 691,00
Zväz chemického a farmaceutického priemyslu Slovenskej republiky	1	9 770,00
Solarklima, s.r.o.	1	8 667,00
GOTIVE a.s.	1	0,00
MEDMARK, s.r.o.	2	0,00
SOFT & CONTROL TECHNOLOGY, s.r.o.	1	0,00
S-TEAM LAB SPOL, s.r.o.	1	0,00
SPOLU	80	15 937 334,34

4.3.3 Zoznam projektov MSP podľa priorít 7.RP

Tabuľka 2: Zoznam úspešných projektov s účasťou slovenských malých a stredných podnikov v 7.RP podľa priorít 7.RP. Zdroj: ECORDA. Spracovanie: BIC Bratislava

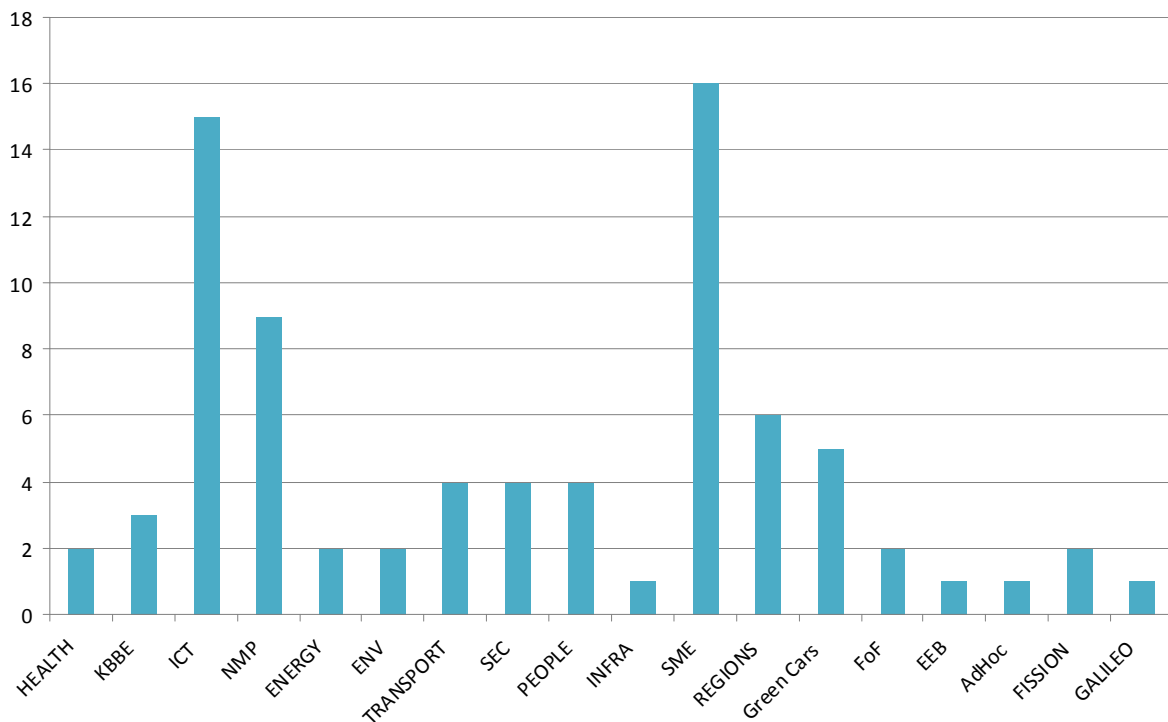
Priorita	Akronym / Názov projektu
HEALTH	CATAFLU.OR - OrganoCATALytic approaches towards easily synthesized, economical, and high yielding oseltamivir derivatives
	METACANCER - Identification and validation of new breast cancer biomarkers based on integrated metabolomics
KBBE	BACCHUS - Beneficial effects of dietary bioactive peptides and polyphenols on cardiovascular health in humans
	BIOCONSEPT - Integration of Bio-Conversion and Separation Technology for the production and application of platform chemicals from 2nd generation biomass
ICT	DEHEMS - Digital Environment Home Energy Management System
	DIGIBIC - The DigiBIC Creative Industries Network unites leaders in research, innovation, industry and finance in order to optimise deployment of new ICT-based cultural and memory preservation services
	EBBITS - Enabling business-based Internet of Things and Services - An Interoperability platform for a real-world populated Internet of Things domain
	ELLIOT - Experiential Living Lab for the Internet Of Things
	CHOSEN - Cooperative Hybrid Objects in SENSor Networks
	ITEC - Innovative Technologies for an Engaging Classroom
	METABO - Controlling Chronic Diseases related to Metabolic Disorders
	OCOPOMO - Open Collaboration in Policy Modelling
	PERFORM - A sophisticated multi-parametric system for the continuous-effective assessment and monitoring of motor status in Parkinson's disease and other neurodegenerative diseases
	POBICOS - Platform for Opportunistic Behaviour in Incompletely Specified, Heterogeneous Object Communities
	PRIMEBITS - Printable memory solutions for sensor, ID, and media applications
	PROGR-EAST - Innovative PROCurement techniques to support the GROWth of competitiveness for public services in EASTern Europe
	SMARTCODE - Smart Control of Demand for Consumption and Supply to enable balanced, energy-positive buildings and neighbourhoods
	SPIKE - Secure Process-oriented Integrative Service Infrastructure for Networked Enterprises
	THERAEDGE - An integrated platform enabling Theranostic applications at the Point of Primary Care
NMP	FUTURESMES - Future Industrial Model for SMEs
	NANOTHER - Integration of Novel Nanoparticle based Technology for Therapeutics and Diagnosis of different types of Cancer
	SAFEPROTEX - High-protective clothing for complex emergency operations
	SHYMAN - Sustainable Hydrothermal Manufacturing of Nanomaterials
	STOICISM - Sustainable Technologies for Calcined Industrial Minerals in Europe
	SWARMITFIX - Self reconfigurable intelligent swarm fixtures
	VFF - Holistic, extensible, scalable and standard Virtual Factory Framework

ENERGY	MACPLUS - Component Performance-driven Solutions for Long-Term Efficiency Increase in Ultra Supercritical Power Plants - MACPLUS
	NEXTGENPOWER - Meeting the Materials and Manufacturing Challenge for Ultra High Efficiency PF Power Plants with CCS
ENV	AQUAREHAB - Development of rehabilitation technologies and approaches for multipressured degraded waters and the integration of their impact on river basin management
	OPENNESS - Operationalisation Of Natural Capital And Ecosystem Services: From Concepts To Real-World Applications
TRANSPORT	B2B LOCO - Baltic-to-Balkan Network For Logistics Competence
	FURBOT - Freight Urban RoBOTic vehicle
	PICAV - Personal Intelligent City Accessible Vehicle System
	RISING - RIS Services for Improving the Integration of Inland Waterway Transports into Intermodal Chains
SEC	FREESIC - Free Secure Interoperable Communications
	SECRICOM - Seamless Communication for Crisis Management
PPP - EEB	HESMOS - ICT Platform for Holistic Energy Efficiency Simulation and Lifecycle Management Of Public Use Facilities
PPP - FoF	HIPR - High-Precision micro-forming of complex 3D parts
	VENIS - Virtual Enterprises by Networked Interoperability Services
PPP - GC	E-DASH - Electricity Demand and Supply Harmonizing for EVs
	ELECTROGRAPH - Graphene-based Electrodes for Application in Supercapacitors
	MOBILITY2.0 - Co-operative ITS Systems for Enhanced Electric Vehicle Mobility
	POWERUP - Specification, Implementation, Field Trial, and Standardisation of the Vehicle-2-Grid Interface
PEOPLE - IAPP	AIM - Advanced industrial microseismic monitoring
	ALBATROSS - Assembling Langmuir-Blodgett Architectures Through the use of Roll-to-roll Systems
	CONPRA - Contributing the Preventive Archaeology: Innovativeness, Development and Presentation
PEOPLE - ITN	EDA-EMERGE - Innovative biodiagnosis meets chemical structure elucidation – Novel tools in effect directed analysis to support the identification and monitoring of emerging toxicants on a European scale
INFRASTRUCTURES	EXPEER - Distributed Infrastructure for EXPERimentation in Ecosystem Research
SME	AIR-SEAL - An Innovative RFID Security SEAL for Aircraft Galley Trolleys
	CLAMPIT - Intelligent Welding Clamp Design Software Using Computer-Aided Optimization For Smes To Achieve High Precision Assembly
	CLEANFRUIT - High-reliability, non-chemical disinfestation system of fruits and vegetab.
	CURARE - Computer-aided laser surface treatment and combined nitriding of forging dies with the objective of a lifetime increase
	DURAWOOD - Development of a cost-effective, durable coating system with low fungicide content for wood surfaces using Plasma Discharge
	ENVIRON-MENTOR - Facilitating Implementation of the IPPC Legislation through a Web-Based Environmental Consultancy Toolkit
	FREEFOAM - Novel PUR foaming manufacturing process with reduced toxic isocyanate content

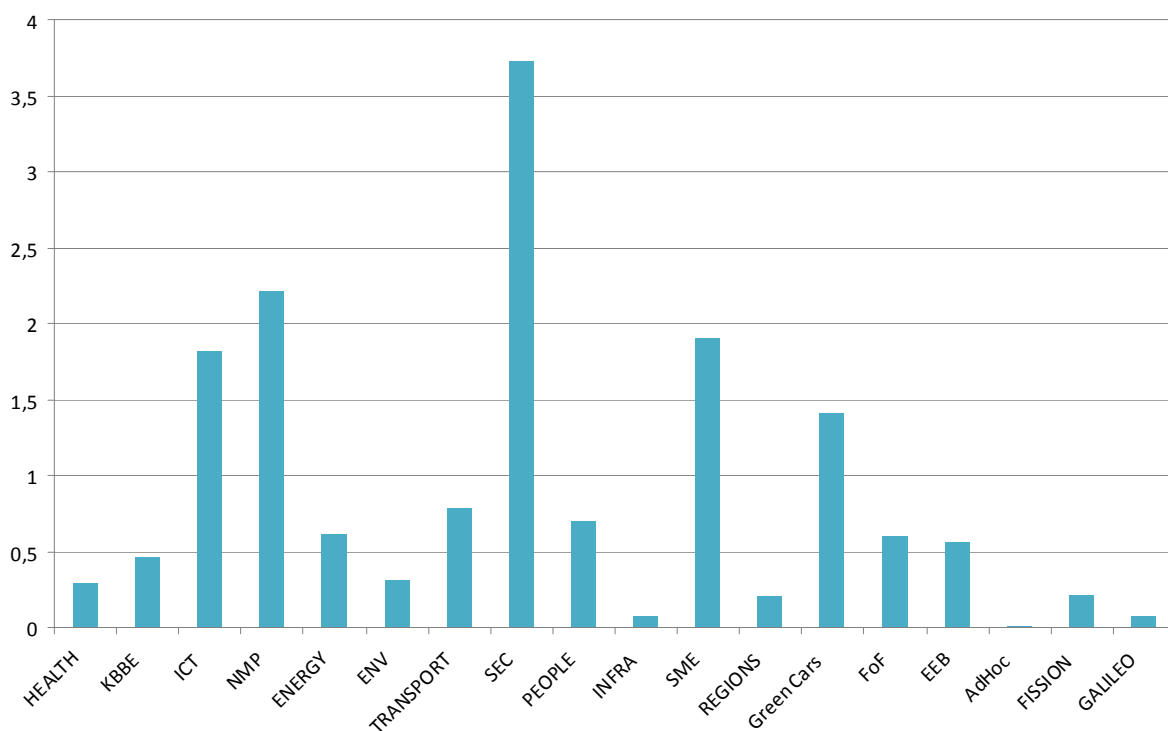
	INFLATER - Development of a universal flood protection tool using the force of the water to protect against floods
	MAC-RTM - Microwave Assisted Curing for Resin Transfer Moulding
	MOBI3CON - Developing Mobile 3D Data Collection, Processing and Dissemination Solution for Construction SME-s
	SAFEMETAL - Increasing EU citizen Security by utilizing innovAtive intelligent signal processing systems For Euro-coin validation and metal quality testing
	SILCO - Innovative electrodes to control trace metal ionization used to treat Legionella and other pathogens in water distribution systems
	SYNCSN - Ultra-Low Power Wireless Sensor Network For Metering Applications
	WELD-IT - Welding process planning and parametric pricing software solution for SMEs
REGIONS	BIOCLUS - Developing Innovation and Research Environment in five European Regions in the field of Sustainable Use of Biomass Resources
	CERADA - Central European Research And Development Area
	ERDC - Emergence of Research Driven Clusters in Central Europe
	KNOWBRIDGE - The Cross Border Knowledge Bridge in the Renewable Energy Sources Cluster in the Eastern Slovakia and North Hungary
AdHoc	TRANSCOSME - Transnational Cooperation of the European Network of NCP SME
FISSION	CESAM - Code for European Severe Accident Management
	SARNET2 - Severe Accident Research Network of Excellence 2
GALILEO	COSUDEEC - Coastal Surveying of Depths with EGNOS to Enhance Charts

4.3.4 Úspešnosť slovenských MSP podľa tematických priorit

Graf 11: Počet účastníkov - MSP v uzavretých zmluvách podľa tematickej priority. Zdroj: ECORDA. Spracovanie: BIC Bratislava

Graf 12: Zazmluvnené finančné prostriedky (príspevok Európskej komisie) pre MSP v uzavretých zmluvách podľa tematickej priority. Zdroj: ECORDA. Spracovanie: BIC Bratislava

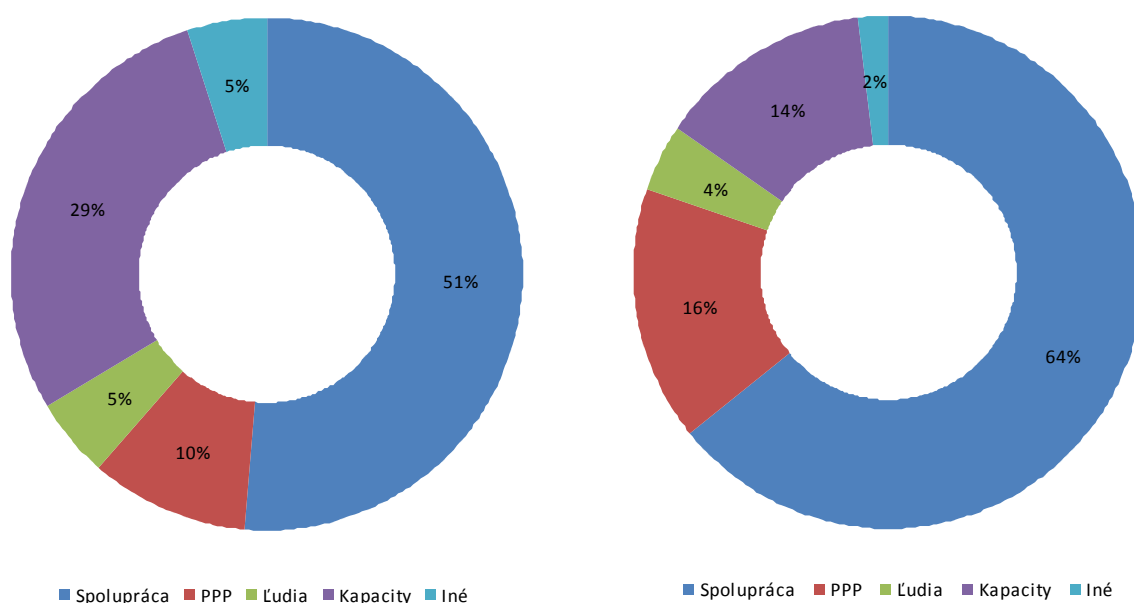

4.4 Zhodnotenie účasti MSP

4.4.1 Celková účasť slovenských MSP v 7.RP

Celková účasť slovenských malých a stredných podnikov sa z pohľadu na celkové čísla dá hodnotiť ako uspokojivá. Treba však brať do úvahy, že päť najúspešnejších MSP tvorí 25% účasti a 50% príspevku všetkých MSP, pričom podiel príspevku najúspešnejšej firmy tvorí takmer 20% príspevku všetkých MSP. Z tohto pohľadu je potrebné poznamenať, že hlavne s výhľadom na nový program Horizont 2020 bude treba posilniť osvetovú a propagačnú činnosť, užšiu spoluprácu s firmami a ich združeniami na regionálnej úrovni.

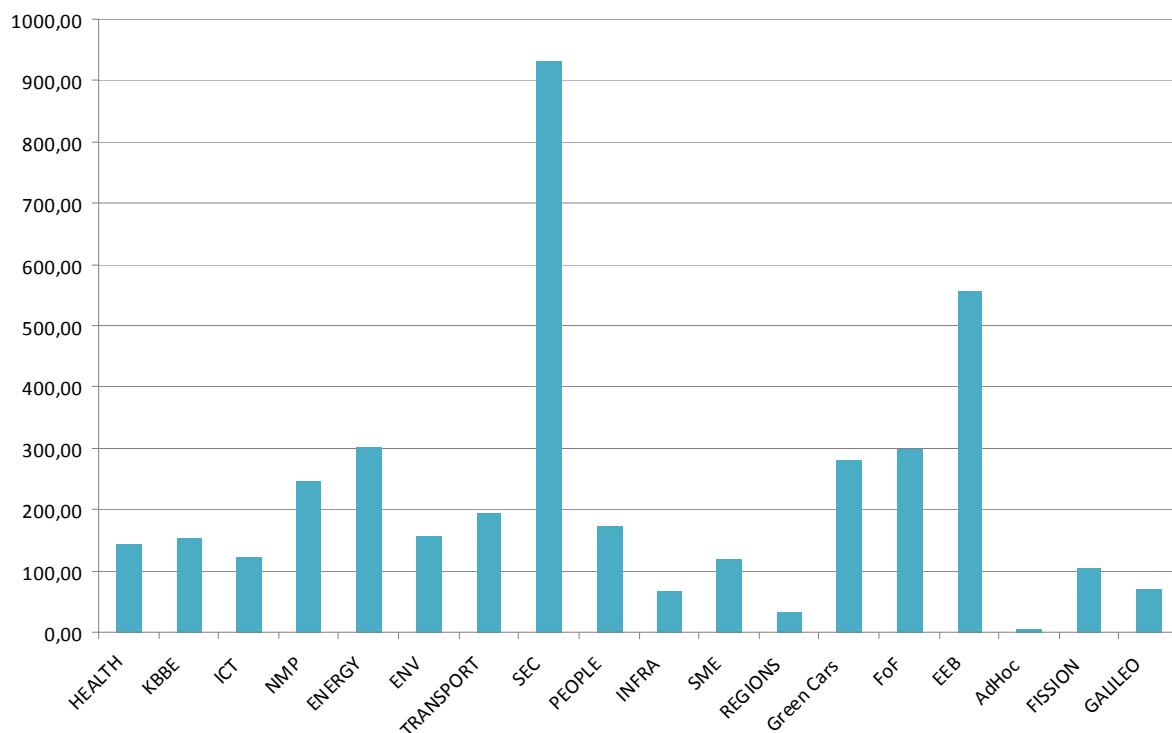
Graf 13: Rozdelenie zazmluvnených projektov pre MSP za obdobie 2007-2013 podľa účasti MSP (vľavo) a podľa príspevku EK na MSP v SR (vpravo). Zdroj: ECORDA. Spracovanie: BIC Bratislava

Ako vyplýva z grafu 13, ktorý zobrazuje rozdelenie účasti, resp. pridelených finančných prostriedkov z Európskej komisie na firemných (MSP) účastníkov zo SR, najvyššia účasť MSP je tradične v programe Spolupráca, ktorý pokrýva 10 tematických oblastí, vrátane nového nástroja PPP - verejno-súkromných partnerstiev. Nástroj PPP je v tomto grafe vzhľadom na jeho úspešnosť a rozsah alokovaných financií zobrazený ako separátna časť napriek tomu, že jeho rozpočet je konštituovaný jednotlivými prioritami programu Spolupráca.. V programe Spolupráca (vrátane projektov PPP) dosiahli MSP celkovo 61% účasti a 80% pridelených financií. Významný rozdiel medzi účasťou a pridelenými prostriedkami v programe Kapacity je daný nízkymi rozpočtami projektov v oblasti REGIONS a faktom, že účasť MSP v programe "Výskum v prospech MSP" (SME) je financovaná prostredníctvom subdodávok, ktoré sú vyplácané poskytovateľom služieb výskumu a vývoja. MSP sú v tomto prípade odberateľom služieb a nie priamo objektom financovania.

Okrem celkovej účasti a pridelených prostriedkov je zaujímavá aj analýza priemerného príspevku EK na jeden slovenský MSP, ktorá často odráža silu firiem, ktoré sa zúčastňujú jednotlivých projektov. Ako vidieť z grafu 14, najvyššie priemerné príspevky dosahujú firmy v oblasti SEC, ENERGY a PPP (GC, FoF, EBB). Problematika jednotlivých tematických priorit a PPP je analyzovaná nižšie.

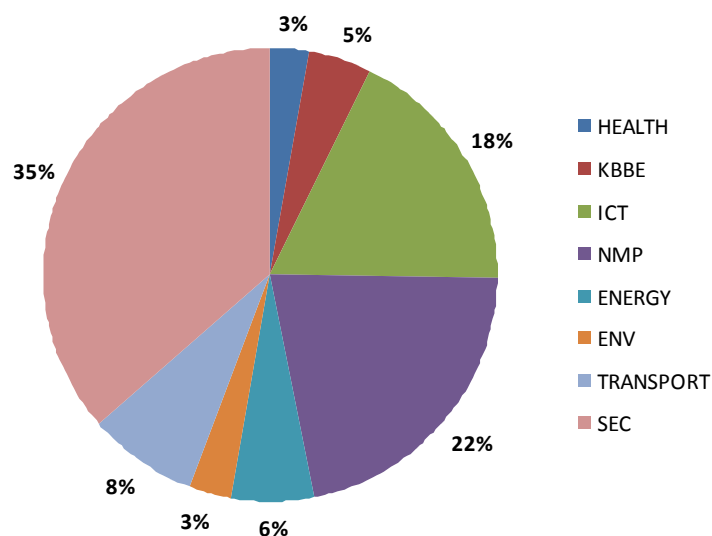
Graf 14: Priemerná výška príspevku EK na jedného účastníka – slovenský MSP podľa jednotlivých tematických oblastí v tis. eur. Zdroj: ECORDA. Spracovanie: BIC Bratislava

4.4.2 Účast slovenských MSP v tematických prioritách

V programe Spolupráca dosiahli slovenské MSP 41 účastí s celkovým príspevkom 10,22 mil. eur. Tradične najúspešnejšie sú firmy v tradičných priemyselných sektoroch - ICT, NMP a SEC s výrazným úspechom v oblasti PPP projektov (analyzovaných nižšie).

Graf 15: Rozdelenie finančných prostriedkov podľa tematických oblastí programu Spolupráca. Zdroj: ECORDA. Spracovanie: BIC Bratislava

4.4.3 Účast slovenských MSP v projektoch PPP

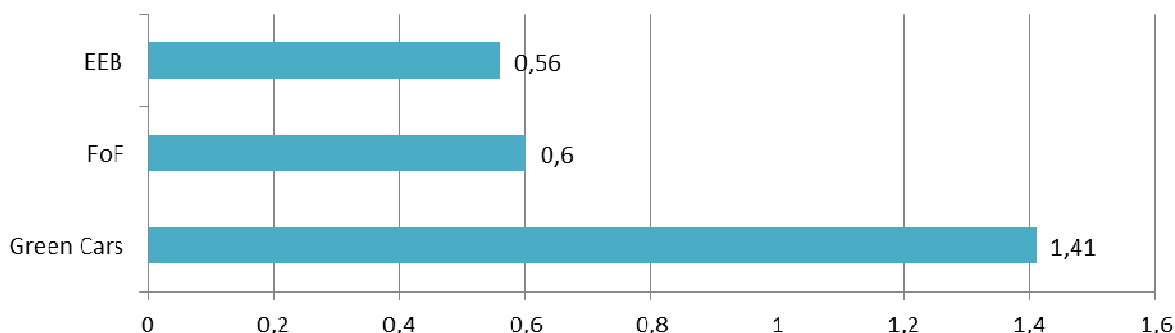
S celkovým príspevkom 2,57 mil. eur (16% celkového príspevku pre MSP) a ôsmimi účasťami využili slovenské firmy príležitosti v **projektoch verejno-súkromného partnerstva** - public-private partnerships (PPP).

Tri priemyselne orientované iniciatívy PPP boli využité nasledovne:

- **Energeticky efektívne budovy – Energy Efficient Buildings (EEB):** jedna účasť v jednom projekte s celkovým príspevkom 557 tis. eur
- **Továrne budúcnosti – Factories of the Future (FoF):** dve účasti v dvoch projektoch s celkovým príspevkom 598 tis. eur,
- **Zelené autá – Green Cars (GC):** päť účasťí v štyroch projektoch s celkovým príspevkom 1,41 mil. eur, pričom dva z týchto projektov sú koordinované slovenským MSP.

Priemerný príspevok na účastníka (slovenský MSP) je v prípade projektov PPP jeden z najvýznamnejších (281 tis. eur v GC, 299 tis. eur v FoF a 557 tis. eur v EEB). Celkovo projekty PPP predstavujú jednu z najvýhodnejších príležitostí pre MSP.

Graf 16: Celkový príspevok pre slovenské firmy v PPP projektoch v mil. eur. Zdroj: ECORDA. Spracovanie: BIC Bratislava

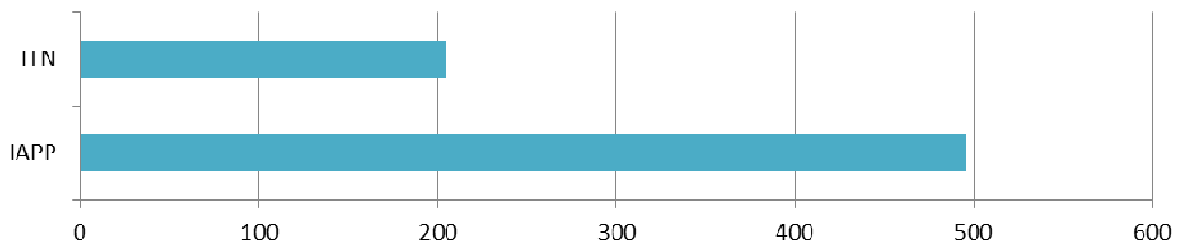

4.4.4 Účast slovenských MSP v projektoch Marie Curie

Slovenské MSP majú aj účasť v programe Ľudia, zameranom na mobilitu výskumníkov a zlepšovanie ich kariéry v akademickom alebo priemyselnom prostredí. Účasť na projektoch Marie Curie je nasledovná:

- **Partnerstvá medzi akademickou a priemyselnou sférou – Industry-Academia Partnerships and Pathways (IAPP):** tri účasti v troch projektoch s celkovým príspevkom 496 tis. eur; jeden z projektov je koordinovaný slovenským MSP;
- **Tréningové siete – Initial Training Networks (ITN):** jedna účasť v jednom projekte s celkovým príspevkom 204 tis. eur.

Graf 17: Celkový príspevok pre slovenské firmy v projektoch MCA v mil. eur. Zdroj: ECORDA. Spracovanie: BIC Bratislava

4.4.5 Účasť slovenských MSP v projektoch "Výskum v prospech MSP"

V oblasti Kapacity - Výskum v prospech malých a stredných podnikov bolo odsúhlasených 20 projektov s účasťou 24 organizácií (všetky organizácie - nielen MSP). Z toho 17 projektov bolo financovaných v oblasti subkontraktačného výskumu a tri projekty boli venované rámcovým podmienkam MSP vo výskume a podpore účasti MSP v programe Výskum v MSP.

Nízka miera financovania firiem z tejto oblasti súvisí s filozofiou tohto typu projektu. Firmy tu nedostávajú priamy finančný príspevok, ale benefitujú z dodaných služieb a technológií, ktoré môžu následne využívať vo výrobnom procese alebo poskytovaní služieb. Priamy finančný tok teda smeruje k poskytovateľom služieb výskumu a vývoja, ktorými sú zväčša univerzity, akadémie, alebo firmy s výskumnou kapacitou.

4.4.6 Vysoký podiel slovenských MSP v projektoch 7.RP v porovnaní s EÚ

Základné dôvody vysokého podielu MSP na pridelených finančných prostriedkoch v 7.RP možno charakterizovať nasledovne:

1. **Rozdiel v personálnych nákladoch.** Skutočné osobné náklady môžu byť v súkromných spoločnostiach niekoľkonásobne vyššie, ako sú tabuľkové platy výskumných pracovníkov vo verejnom sektore.
2. **Štrukturálne fondy EÚ.** Administratívna náročnosť (najmä príprava správ a finančné vykazovanie) je extrémna a zbytočne vysoká, čo odčerpáva výskumné kapacity pracovníkov vo verejných inštitúciách. Priorita čerpania týchto prostriedkov z manažmentu verejných inštitúcií neumožňuje vo viacerých prípadoch účasť kvalitných výskumných pracovníkov v medzinárodných projektoch 7.RP.
3. **Motivácia a podnikateľský rozmer účasti.** Medzi akademickým a priemyselným sektorom je často významný rozdiel v motivácii účasti v európskych projektoch. Verejné organizácie výskumu sa často zúčastnia projektov z dôvodu zabezpečenia krytia časti personálnych nákladov výskumných pracovníkov a bez významnej účasti na komercializácii výsledkov. Firmy majú motiváciu najmä prostredníctvom obchodného využitia výstupov projektu formou licencií, nasadenia technológií do výroby, alebo poskytovania služieb.
4. **Absencia podporných schém pre firmy.** Na Slovensku už dlhodobo absentuje koncepčná podpora inovatívnych MSP v zmysle špecifických projektov, inovačných voucherov, záručných alebo iných finančných schém. Z tohto dôvodu je motivácia firiem na účasť v podnikateľsky orientovanom výskumnom projekte financovanom prostredníctvom 7.RP významným prínosom k inovačnému rozvoju spoločnosti, posilňovaniu postavenia na trhu a prístupu k novým zákazníkom a trhom.

5. **Koncentrácia zdrojov v niekoľkých firmách.** Zaujímavým faktom je koncentrácia významných zdrojov v niekoľkých málo MSP (napr. firma ARDACO, a.s. získala vyše 5% celkového príspevku Slovenska v 7.RP a 20% príspevku všetkých slovenských MSP).

5 MSP v programe Horizont 2020

5.1 Úvod do programu Horizont 2020³

Horizont 2020 je kľúčovým pilierom Inovácie v Únii, hlavnej iniciatívy stratégie Európa 2020, ktorej cieľom je posilniť konkurencieschopnosť Európy v celosvetovom meradle.

Horizont 2020 sústreďuje finančné prostriedky na tri kľúčové ciele:

1. Podporí **vedúce postavenie EÚ vo svete v oblasti vedy** prostredníctvom rozpočtových prostriedkov vo výške 24,6 miliardy eur vrátane zvýšenia finančných prostriedkov o 77 % pre veľmi úspešnú Európsku radu pre výskum (ERC).
2. Vďaka rozpočtu vo výške 17,9 miliardy eur pomôže zaistiť **vedúce postavenie priemyslu v oblasti inovácií**. To zahŕňa významné investície vo výške 13,7 miliardy eur do kľúčových technológií, ako aj lepší prístup ku kapitálu a podporu MSP.
3. A nakoniec rozpočet 31,7 miliardy eur sa vyčlenil na **riešenie najväčších spoločenských problémov** týkajúcich sa všetkých Európanov. Tieto sa môžu rozdeliť na šesť kľúčových tém: zdravie, demografické zmeny a dobré životné podmienky; potravinová bezpečnosť, udržateľné poľnohospodárstvo, morský a námorný výskum a bioekonomika; bezpečná, čistá a účinná energia; inteligentná, ekologická a integrovaná doprava; opatrenia v oblasti klímy, účinné využívanie zdrojov a suroviny; a inkluzívna, inovatívna a bezpečná spoločnosť.

Financovanie prostredníctvom Horizontu 2020 bude prístupnejšie vďaka tejto jednoduchšej programovej štruktúre, jednotnému súboru pravidiel a menšej miere byrokracie. Horizont 2020 bude znamenať radikálne zjednodušené úhrady zavedením jednotnej paušálnej sadzby na nepriame náklady na výskum a iba dvoch sadzieb financovania na činnosti súvisiace s trhom; jediný prístupový bod pre účastníkov; menej papierovania pri príprave návrhov, a žiadne zbytočné kontroly a audity. Jedným z kľúčových cieľov je skrátiť lehotu na získanie finančných prostriedkov po rozhodnutí o udelení grantu v priemere o 100 dní, čo by znamenalo, že projekty môžu začať skôr.

Suma 3,5 miliardy eur bude určená na odstupňované a rozšírené využívanie finančných nástrojov, ktoré umožnia vypožičať si finančné prostriedky od finančných inštitúcií súkromného sektora. Zo skúseností vyplýva, že tieto nástroje veľmi účinne podnecujú súkromné investície do inovácií, čo priamo podporuje hospodársky rast a vytváranie pracovných miest. Malé a stredné podniky (MSP) budú môcť využívať finančné prostriedky vo výške približne 8,6 miliardy eur, ktoré sa im vyčlenili ako vyjadrenie uznania zásadnej úlohy, ktorú zohrávajú v oblasti inovácií.

Účasť malých a stredných podnikov (MSP) bude podporovaná naprieč tematickými programami Horizont 2020 prostredníctvom nového špecializovaného nástroja pre MSP. Jeho cieľom je zaplniť medzery vo financovaní v počiatočnej fáze, vysoko rizikového výskumu a inovácií malých a stredných podnikov, ako aj stimulovať prelomové inovácie. Predpokladá sa, že prostredníctvom tejto integrovanej stratégie okolo 15%, alebo 6,8 miliárd eur z celkového kombinovaného rozpočtu v pilieri "Riešenie spoločenských problémov" a "Vedúce postavenie v základných a priemyselných technológiách" bude venovaných malým a stredným podnikom.

³ Prevzaté z tlačovej správy Európskej komisie "Horizont 2020: Komisia navrhuje investovať 80 miliárd eur do výskumu a inovácií s cieľom podporiť rast a tvorbu pracovných miest" z 31.11.2011. Text dostupný na adrese: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-11-1475_sk.htm. Poznámka autora: Uvedený text vychádza z návrhu Európskej komisie predloženého na triatóg v r. 2011, pričom súčasný stav (August 2013) predpokladá zníženie navrhovaných rozpočtov približne o 10-15%.

5.2 Zameranie na priemysel⁴

Európska komisia, členské štáty EÚ a európsky priemysel počas nasledujúcich siedmich rokov investujú viac ako 22 miliárd eur do inovácií v odvetviach, ktoré vytvárajú vysoko kvalitné pracovné miesta. Väčšina investícií bude smerovať do piatich verejno-súkromných partnerstiev v oblasti inováčnej medicíny, aeronautiky, biopriemyslu, palivových článkov a vodíka, a elektroniky. Tieto výskumné partnerstvá oživia konkurencieschopnosť priemyslu EÚ v odvetviach, ktoré už poskytujú viac ako štyri milióny pracovných miest. Takisto pomôžu nájsť riešenia hlavných výziev pre spoločnosť, ktoré trh nedokáže sám dostatočne rýchlo vyriešiť, ako sú napríklad znižovanie emisií uhlíka, alebo zabezpečenie novej generácie antibiotík. Balík takisto navrhuje rozšíriť iniciatívu s cieľom zdieľať investície do výskumu a inovácií v oblasti manažmentu letovej prevádzky v rámci iniciatívy Jednotné európske nebo.

Celkovo sa počíta s investíciou 8 miliárd eur z nasledujúceho programu EÚ v oblasti výskumu a inovácie Horizont 2020, ktorú zabezpečí priemysel približne 10 miliardami eur a členské štáty takmer štyrmi mld. eur.

Medzi **päť verejno-súkromných partnerstiev**, nazývaných „spoločné technologické iniciatívy“ (JTI), patria:

- Inovačné lieky 2 (IMI2): zameraná na vývoj novej generácie očkovacích látok, liekov a spôsobov liečby, ako napr. nové antibiotiká;
- Palivové články a vodík 2 (FCH2): na rozšírenie využívania čistých a účinných technológií v oblasti dopravy, priemyslu a energetiky;
- Čisté nebo 2 (CS2): na vývoj čistejších a tichších lietadiel s výrazne nižšími emisiami CO₂;
- Biopriemysel (BBI): na používanie obnoviteľných prírodných zdrojov a inovatívnych technológií pre ekologickejšie produkty každodennej potreby;
- Elektronické komponenty a systémy (ECSEL): na posilnenie výrobných kapacít európskeho elektronického priemyslu.

5.3 Nový nástroj pre MSP

Nový špecializovaný nástroj pre MSP (podobný modelu SBIR) bude poskytovať ľahký prístup s jednoduchými pravidlami a postupmi. Bude sa používať vo všetkých spoločenských výzvach a podporných a priemyselných technológiách. Nový nástroj bude podporovať malé a stredné podniky, aby predložili svoje najinovatívnejšie nápady s európskym rozmerom. Zameria sa na vysoko inovatívne MSP, ktoré vykazujú veľkú snahu rásť, rozvíjať sa a pôsobiť na medzinárodnej úrovni, bez ohľadu na to, či sú high-tech a výskumné alebo nevýskumné, sociálne alebo podnikajúce v oblasti služieb.

O finančné prostriedky budú môcť žiadať iba malé a stredné podniky a dokonca, po prvýkrát v európskych rámcových programoch pre výskum, jediná spoločnosť bude môcť žiadať podporu na posilnenie pozície na trhu a zvýšenie komercializácie výsledkov projektu. Malé a stredné podniky sa môžu rozhodnúť, ako najlepšie organizovať projekt a s kým spolupracovať, vrátane subdodávateľských úloh, ak nemajú vlastné výskumné a vývojové kapacity.

Nový nástroj bude integrovať konkrétne opatrenia pre MSP zo 7.RP do jedného komplexného, jednoduchého a ľahko prístupného systému. To zahŕňa možnosť zadávať výskum a vývoj rozhodujúci

⁴ Prevzaté z tlačovej správy Európskej komisie "EÚ a priemysel investujú 22 miliárd eur do výskumu a inovácií" z 10.7.2013. Text dostupný na adrese: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-668_sk.htm.

pre inovačné projekty nevýskumných malých a stredných podnikov, čo je v súčasnej dobe podporované v rámci politiky "Výskum v prospech malých a stredných podnikov" v programe Kapacity.

Ako funguje Nástroj pre MSP

Pomoc je poskytovaná v troch rôznych fázach zahŕňajúcich celý inovačný cyklus (podobne ako SBIR model v USA⁵):

1. **štúdia uskutočniteľnosti** bude umožňovať posúdenie technologickej náročnosti a obchodný potenciál projektu (predpokladaná výška paušálneho grantu je 50.000 eur),
2. **hlavný grant** bude poskytnutý na realizáciu výskumu a vývoja s dôrazom na demonštráciu a trhovú replikáciu (predpokladaná veľkosť hlavného výskumno-vývojového projektu 1 mil. eur),
3. **fáza komercializácie** bude podporovaná nepriamo prostredníctvom zjednodušeného prístupu k dlhovému a kapitálovému finančnému nástroju (prostredníctvom finančných nástrojov Európskeho investičného fondu), ako aj rôznymi ďalšími opatreniami, napríklad v oblasti ochrany práv duševného vlastníctva.

Úspešné ukončenie jednej etapy umožní malým a stredným podnikom prejsť do ďalšej, pričom každá etapa je otvorená všetkým malým a stredným podnikom.

Pri implementácii nástroja bude EK spolupracovať a existujúcimi podpornými sieťami pre MSP, najmä s **Enterprise Europe Network** (EEN). Navrhnutý je aj systém mentoringu a coachingu, ktoré musia byť poskytnuté príjemcom, aby sa zefektívnil a urýchlil dopad financovania v rámci nástroja pre MSP.

Asociácie malých a stredných podnikov môžu aj naďalej pomáhať a podporovať svoje členské firmy v európskych projektoch ako súčasť konzorcií vedených MSP v rámci nástroja pre MSP. Takéto združenia budú môcť hrať dôležitú úlohu v šírení výsledkov projektu.

5.4 Podpora pre výskumné malé a stredné podniky

Na podporu výskumných MSP budú navrhnuté špecifické aktivity podpory trhovo orientovaných inovácií založených na úspechoch programu Eurostars.

Malé a stredné podniky budú ďalej podnecované k účasti v iných častiach programu Horizont 2020, ako sú aktivity Marie Skłodowska Curie (podpora stáží a rozvoja kariéry výskumných pracovníkov) alebo aktivity budúcich a vznikajúcich technológií (Future and Emerging Technologies - FET).

5.5 Finančné nástroje pre malé a stredné podniky

Väčšie využitie finančných nástrojov Európskeho investičného fondu (EIF) pomôže vďaka pákovému efektu ešte ďalšie investície do súkromného výskumu a inovácií, vrátane investícií rizikového kapitálu pre inovatívne a high-tech podniky.

V rámci programu Horizont 2020 je celková suma vo výške štyri miliardy eur určená na podporu finančných nástrojov a sprievodných opatrení v oblasti výskumu a inovácií. Aspoň jedna tretina tejto

⁵ Small Business Innovation Research, <http://www.sbir.gov>

sumy bude určená pre malé a stredné podniky a malé spoločnosti so strednou kapitalizáciou (mid-caps - do 500 zamestnancov). Pákový efekt je predpokladaný až na úrovni päť, čo znamená, že každé euro poskytnuté prostredníctvom finančných nástrojov EIF, budú generované dodatočné financie až do výšky 5 eur.

K dispozícii budú **dva základné finančné nástroje**:

- dlhový nástroj poskytujúci úvery, záruky a iné formy dlhového financovania pre subjekty všetkých foriem a veľkostí, vrátane výskumu a inovácií malých a stredných podnikov;
- kapitálový (investičný) nástroj poskytovania finančných prostriedkov na počiatočnú a rastovú fázu s osobitným dôrazom na malé a stredné podniky v ranej fáze, ktoré majú potenciál realizovať inovácie a rýchlo rásť.

Ich cieľom bude podporovať dosiahnutie cieľov výskumu a inovácií vo všetkých odvetviach a oblastiach politiky, ktoré sú nevyhnutné na riešenie spoločenských výziev, posilnenie inovácií a podporu udržateľného rastu. Budú vykonávané prostredníctvom mandátu alebo v partnerstve so skupinou Európskej investičnej banky / EIF alebo s inými medzinárodnými finančnými inštitúciami a národnými sprostredkovateľmi. Tieto nástroje implementované v rámci programu Horizont 2020 sa budú realizovať v úzkej koordinácii a spolupráci s programom COSME - Program pre konkurencieschopnosť podnikov a MSP, kde je vyčlenená suma 1,4 mld. eur pre dlhové a kapitálové financovanie na podporu malých a stredných podnikov.

Tabuľka 3: Pripravované finančné nástroje pre MSP na obdobie 2014-2020. Zdroj: Európska komisia. Spracovanie: BIC Bratislava

	HORIZONT 2020 ⁶	COSME ⁷
<p>Nástroje vlastného imania</p> <p>Rizikový kapitál</p> <p>(Equity Financing)</p>	<p>Finančný nástroj vlastného imania poskytujúci kapitálové financovanie výskumu a inovácií: „Akciové nástroje Únie v oblasti výskumu a inovácie“</p> <p>(a) Časť nástroja venovaná začínajúcim podnikom, ktorou sa podporujú počiatočné a rané fázy, umožní kapitálové investície okrem iného do organizácií zaoberajúcich sa prenosom poznatkov, fondov zárodkového kapitálu, cezhraničných zárodkových fondov, investičných prostriedkov spolufinancovania propagovaných neformálnymi investormi (tzv. „business angels“), platforiem na výmenu a obchodovanie s právami duševného vlastníctva a do fondov rizikového kapitálu zameraných na ranú fázu projektov.</p> <p>(2) Časť nástroja venovaná rastu je určená na investície do rozširovania a rozvoja v spojení s finančným nástrojom vlastného imania pre rast v rámci programu COSME, vrátane investícií do cezhraničných fondov z prostriedkov, ktoré investujú do fondov rizikového kapitálu, a ktorých väčšina sa bude tematicky zameriavať na podporu cieľov stratégie Európa 2020.</p>	<p>Nástroj vlastného imania programu pre konkurencieschopnosť a MSP, nástroj vlastného imania pre rast (Equity Facility for Growth, ďalej len „EFG“), sa vykonáva ako časť jediného finančného nástroja vlastného imania EÚ podnecujúceho rast a výskum, vývoj a inovácie (research, development and innovation, RDI) podnikov z EÚ od počiatočnej fázy (vrátane predštartovacej fázy) po fázu rastu, s finančnou podporou z programu Horizont 2020 a tohto programu.</p> <p>Nástroj EFG sa zameriava na fondy, ktoré poskytujú podnikom vo fáze expanzie a rastu, najmä s cezhraničným pôsobením, rizikový kapitál a mezanínové financie, akými sú napríklad podriadené pôžičky a pôžičky s účasťou.</p>
<p>Dlhové finančné nástroje</p> <p>Záručné schémy</p> <p>(Loan Guarantees)</p>	<p>Dlhový finančný nástroj poskytujúci dlhové financovanie výskumu a inovácií: „Služba Únie pre poskytovanie pôžičiek a záruk na výskum a inovácie“</p> <p>Financovanie dlhového finančného nástroja má dve hlavné zložky:</p> <p>(a) Financovanie založené na dopyte, v rámci ktorého sa poskytujú pôžičky a záruky podľa zásady „kto prvý príde, ten je prvý na rade“</p> <p>(b) Zacielené financovanie, ktoré sa zameriava na politiky a kľúčové sektory nevyhnutné na riešenie spoločenských výziev, posilňuje konkurencieschopnosť, podporuje udržateľný, inkluzívny rast a zabezpečuje záujmy životného prostredia a ostatné verejné záujmy.</p>	<p>Nástroj na poskytovanie záruk za pôžičky (LGF) sa vykonáva ako časť jediného dlhového finančného nástroja EÚ pre rast a RDI podnikov z EÚ, pričom sa používa rovnaký vykonávací mechanizmus ako pri časti týkajúcej sa MSP dlhového nástroja orientovanej na dopyt v rámci programu Horizont 2020 (RSI II) podľa ďalej stanovených podmienok.</p> <p>Nástroj poskytuje:</p> <p>(a) protizáruky a ďalšie opatrenia s rozdelením rizika pre záručné systémy,</p> <p>(b) priame záruky a ďalšie opatrenia s rozdelením rizika pre všetkých ďalších finančných sprostredkovateľov spĺňajúcich kritériá oprávnenosti.</p>
<p>Navrhovaný rozpočet</p>	<p>4 mld. eur⁸</p>	<p>1,44 mld. eur</p>

⁶ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0809:FIN:sk:PDF> (str. 55-58)

⁷ http://ec.europa.eu/cip/files/cosme/com_2011_0834_proposition_de_reglement_sk.pdf

⁸ Približne 1131 miliónov eur z tejto sumy sa môže využiť na realizáciu projektov v rámci strategického plánu energetických technológií (plánu SET). Približne jedna tretina z toho môže ísť na financovanie malých a stredných podnikov.

6 Odporúčania pre úspech slovenských MSP v programe Horizont 2020

Vzhľadom na zvyšujúcu sa významnosť MSP a priemyslu v európskom výskume a inováciách (zvýšenie alokácie finančných prostriedkov pre MSP na 20% z kľúčových technológií a spoločenských výziev, spustenie Nástroja pre MSP a rozšírenia finančných nástrojov EIF) je potrebné venovať náležitú pozornosť priemyselnému sektoru a podpore inovačných aktivít formou nasledovných aktivít:

- zvýšenie povedomia a informovanosti firiem o možnostiach komunitárnych fondov a zrozumiteľné vysvetlenie ich prínosov a rozdielov v porovnaní s nenávratnými grantmi poskytovanými prostredníctvom štrukturálnych fondov,
- učenie na pozitívnych príkladoch z praxe,
- zabezpečenie poradenstva pre MSP formou národných kontaktných bodov a skúsených expertov,
- koordinácia národných orgánov štátnej správy - relevantných ministerstiev, zabezpečujúcich podporu firiem (najmä MŠVVaŠ SR, MH SR a MF SR),
- intenzívna spolupráca s iniciatívou Enterprise Europe Network - najväčšou sieťou Európskej komisie na podporu MSP v rozvoji podnikania a medzinárodnej spolupráce v oblasti obchodu, inovácií a výskumu, ktorá bude v nasledujúcom programovom období predstavovať kľúčový kontakt pre MSP,
- spolupráca s podpornými organizáciami na národnej a regionálnej úrovni (NARMSP, SIEA, SARIO, klastre, asociácie, zväzy a komory),
- prepojenie na ďalšie iniciatívy ako napr. EUDRS - Európska stratégia pre Dunajský región⁹ so zreteľom na programovú oblasť 8 (podpora konkurencieschopnosti podnikov, vrátane rozvoja klastrov),
- príprava expertov na mentoring a coaching firiem ako povinných častí budúcich projektov v Nástroji pre MSP,
- podpora vytvárania partnerstiev medzi priemyselnou a akademickou oblasťou,
- spolupráca s bankovými inštitúciami (verejnými i súkromnými) na podporu čo najširšieho využitia finančných nástrojov EIB/EIF pre schémy Horizont 2020 a COSME,
- podpora účasti slovenských subjektov v relevantných európskych technologických platformách (ETP) a spojených technologických iniciatívach (JTI),
- včasná príprava relevantných dokumentov pre pristúpenie SR k programu Eurostars2, aby mohli byť plne funkčné od začiatku programu (začiatok roku 2014).

⁹ Dunajský región sa rozkladá na území 16 európskych štátov (deväť členských štátov EÚ a päť nečlenských – Nemecko, Rakúsko, Slovensko, Česko, Maďarsko, Slovinsko, Chorvátsko, Bulharsko a Rumunsko resp. Srbsko, Bosna a Hercegovina, Čierna hora, Ukrajina a Moldavsko) a žije v ňom okolo 110 miliónov ľudí.